

Forfatter: Oehlenschläger, Adam

Titel: Udrag fra Poetiske Skrifter IV

Citation: Oehlenschläger, Adam: "Poetiske Skrifter IV", i Oehlenschläger, Adam: *Poetiske Skrifter IV*, udg. af H. TOPSØE-JENSEN , 1926-1930, s. XV. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-oehl04val-shoot-idm140153725227296/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Poetiske Skrifter IV

dramatisk og teatralisk*) Henseendelige fuldendte Bueskydningsscene, opsiger Palnatoke Kongen Huldskab og Troskab og gemmer den skæbnesvangre Pijl ved sit Bryst, et Motiv, der gaar som den røde Traad gennem hele Handlingen. Som en god Førsteakt skal gøre det, peger Akten fremover: Maalet er fuldt, der maa sættes en Dømming mod den alt overskyllende sydlandske Fordærvelse!

Helt paa Højde med Introduktionen holder Stykket sig ikke, men Handlingen skrider dog stadig frem i klare, levende Optrin. I anden Akt stifter Palnatoke sit store Forbund, bygget paa strænge Love, som skal standse Borgerkrigen, genrejse Riget og sætte Svend paa hans uværdige Faders Trone. Digteren har søgt for Afveksling i den megen teoretiske Præken ved den raske Vagn Akisen»Scene; han har psykologisk forberedt Katastrofen i sidste Akt ved at vise os Bues ubændige Hidsighed, og han har stillet et humant Ideal (Thorvald) op mod Vikingemagten. Akten slutter med en dramatiseret Anekdote, der forkynder, at den aabne Kamp er begyndt.

I tredje Akt mødes Idealisten og Magtpolitikeren, Palnatoke og Popo, i en dreven Folkekomediescene med et rigt Opbud af drabelige Overraskelseeffekter. Situationen er tilspidset til det yderste: Palnatoke og Svend har villet en ærlig og aaben Fejde; nu er den unge Konge blevet et Offer for sin Fars Troløshed, og hans Liv staar maaske ikke til at redde. Paa dette Punkt --- Befrielsen --- slappes Digterens faste Greb om Emnet, og Thorvald Vidførelse

*) Den sceneteknisk rigtige Maade, hvorpaa Skuddet foregaar med et for Tilskueren usynligt Maa!

Episoden, denne dramatiske Fabel om Dydens Magt, faar Lov til at brede sig til Skade for Hovedhandlingen.

Det mislykkede Anslag mod Svend tvinger i fjerde Akt den gamle Konge (under Akkompagnement af alskens Skrækromantik) til at forsøge et afgørende Stød mod Hovedfjenden Palnatoke ved at sende ham Morderen Skofte paa Halsen. Ved dette tredje Aftens tat mod hans Liv er det ude med Palnatokes Taalmodighed; Pilen ved hans Bryst bliver Straffens Redskab, og i den schillerske Slutningsscene fælder han højtideligt sin kronede Modstander, der forgæves trygler ham om Livet.

Femte Akt: Katastrofen. Mordet faar Svend til at mindes, at han er sin Fars Søn. Og det forstyrrer Ligevægten i Palnatokes Sind. Han fortryder ikke sin retfærdige Hævn, men han skammer sig over, at han ikke gav Harald Lejlighed til at kæmpe for sit Liv, men skød ham værgeløs ned. Først hans eget Blod afvasker Pletten paa hans Ære, og han dør, forsonet med Skæbnen, som Sejrherren paa Højden af sin Livsbane.

Den klare Komposition er Tragediens ene Fortrin, det andet er Stilen. Af Betydning for den sikre Sprogtonc blev Benyttelsen af A. S. Vedels »Svend Tiuvskiægs Historie«, som Oehlenschläger har studeret i Paris. Hans Optegnelser fra den lille Bog viser hans Sans for de fyndige og malende Vendinger; i det Udvalg af dem, der fandt Anvendelse i »Palnatoke«, har han med sikker Takt undgaaet vanskelige, svært gennemskuelige Udtryk, som vilde kræve Kommentar for at forstaas af Læseren. Og som i »Vaulundur« maa man ogsaa her beundre det sikre

XVI